

Nytt pensjonskassedirektiv – bærekraftige investeringer

Hva sier pensjonskassedirektivet om bærekraft, og hvorfor er tematikken viktig?

Nytt direktiv (IORP II) og bærekraft

Forvaltning av pensjonsmidler som hensyntar miljø, sosiale forhold og foretaksstyring

Hensikten med at pensjonskassene skal opplyse om og eventuelt hvordan det i kapitalforvaltningen tas hensyn til faktorer knyttet til miljø, sosiale forhold og foretaksstyring synes å være et ønske fra lovgiverne i EU om økt oppmerksomhet i pensjonsforetakene om slike forhold

I tillegg setter direktivet en standard for god foretaksstyring i pensjonsforetakene

- G-en i ESG (Environmental, Social and Governance). Oversatt til norsk; Miljø, Sosiale forhold og Foretaksstyring

Effekten av nytt direktiv for pensjonskassene

Pensjonsforetaket (og styret) skal ha oversikt over, helhetlig styring av, og god kontroll med de risikoer som oppstår i pensjonsforetakets kapitalforvaltning, **herunder en vurdering av om faktorer knyttet til miljø, sosiale forhold og foretaksstyring (ESG) skal hensyntas**

Vurdering av ESG-faktorene er en del av prinsippet om forsvarlig forvaltning. Dersom faktorene inngår i strategien bør tilsvarende vurdering av faktorene inngå i risikostyringssystemer og rapporteringen

- Dog kan pensjonskassen velge at ESG faktorene ikke anses som relevante i strategien/kapitalforvaltningen og/eller mene at oppfølging av disse faktorene er vanskelig gitt virksomhetens art, omfang, interne organisering og kompleksitet. **Disse vurderingene må gjøres offentlig tilgjengelig**

Pensjonskassene må derfor påse at:

- Gjennomgang av **strategier/retningslinjer** omhandler vurdering av om faktorer knyttet til miljø, sosiale forhold og foretaksstyring skal hensyntas i kapitalforvaltningen
- Systemer er på plass som ivaretar god (intern)kontroll, **risikostyringssystemer**
- Gode **rapporteringsrutiner** – internt, til myndigheter, til medlemmer og nye medlemmer

Fordi verden (inkludert pensjonstagere) trenger det...

"Yes, the planet got destroyed. But for a beautiful moment in time we created a lot of value for shareholders."

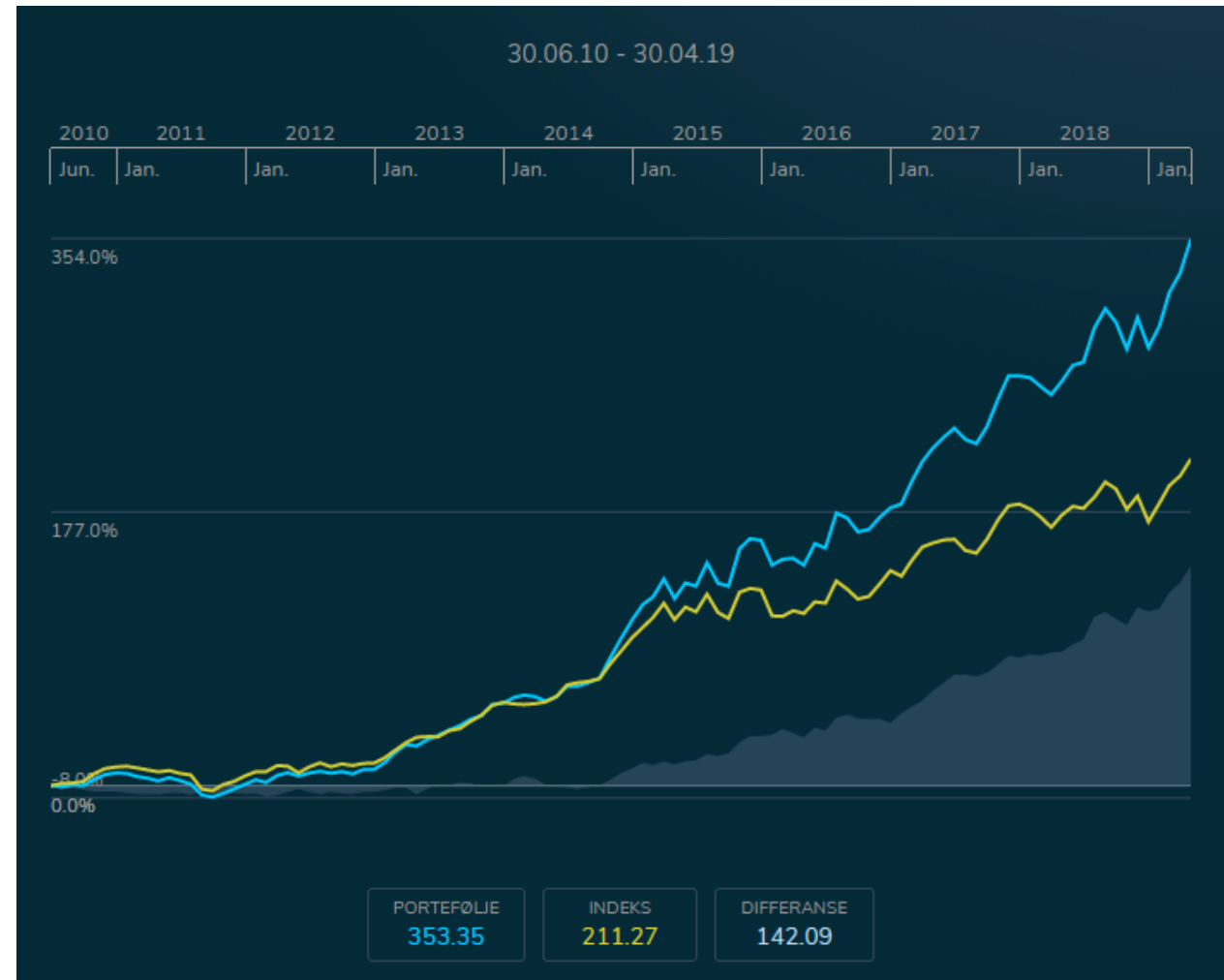
... Men også fordi det er god forvaltning

ESG-integrering ≠ etisk eksklusjon

Integrering av ESG i kapitalforvaltningen
handler ikke kun om ekskludering, men heller om å finne de selskapene som tar hensyn til miljø, sosiale forhold og foretaksstyring på en best mulig måte

- Dette er selskaper som har større sannsynlighet for å overleve (bærekraftig)

Eksempel til høyre viser en portefølje som kun består av Generation Global Equity Fund og indeksen er MSCI AC World

Risikoforståelse er under endring

Case: Klimaendring som finansiell risiko

Mark Carney warns of climate change threat to financial system

Bank of England governor says firms must acknowledge risks to avoid 'catastrophic impact'

Klimaendring som finansiell risiko

1. Fysisk risiko
2. Overgangsrisiko
3. Ansvarsrisiko

Omdømmerisikoen ved å *ikke* hensynta ESG er økende

Hva betyr direktivet i praksis?

«Guide»

1. Lær dere å navigere jungelen
2. Legg en tydelig strategi
3. Operasjonalisering
4. Overvåking og rapportering

Hvordan navigere jungelen?

Et rotete univers... men ikke helt uforståelig!

Markedsstandarder

FNs prinsipper for ansvarlige investeringer

UNPRI

FNs Global Compact

Agenda 2030

FNs bærekraftsmål

OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper

Virkemidler/verktøy

Blended finance

Produktbasert utelukkelse

Norm basert utelukkelse

Positiv screening

ESG

Aktivt eierskap

ESG fond

Negativ screening

Selskapsdialog

Etisk screening

Best in class

Bærekraftig kapitalisme

CSR (Corporate Social Responsibility)

Utelukkelse

Påvirkning

Divestment

Strategi/tilnærming

Community investing

Mikrofinans

Venture philanthropy

SRI (Sustainable and Responsible Investing)

Bærekraftig kapitalforvaltning

Sustainable Development Investments

Utviklingsinvesteringer

Bærekraftige investeringer

Formålstjenlige investeringer

Sosiale investeringer

Ansvarlig kapitalforvaltning

Etiske investeringer

Impact investeringer

SRI (Socially Responsible Investing)

Gender lens investing

RI (Responsible Investing)

Ansvarlige investeringer

Produkt

Fornybar fond

Bærekraftsfond

Tematiske fond

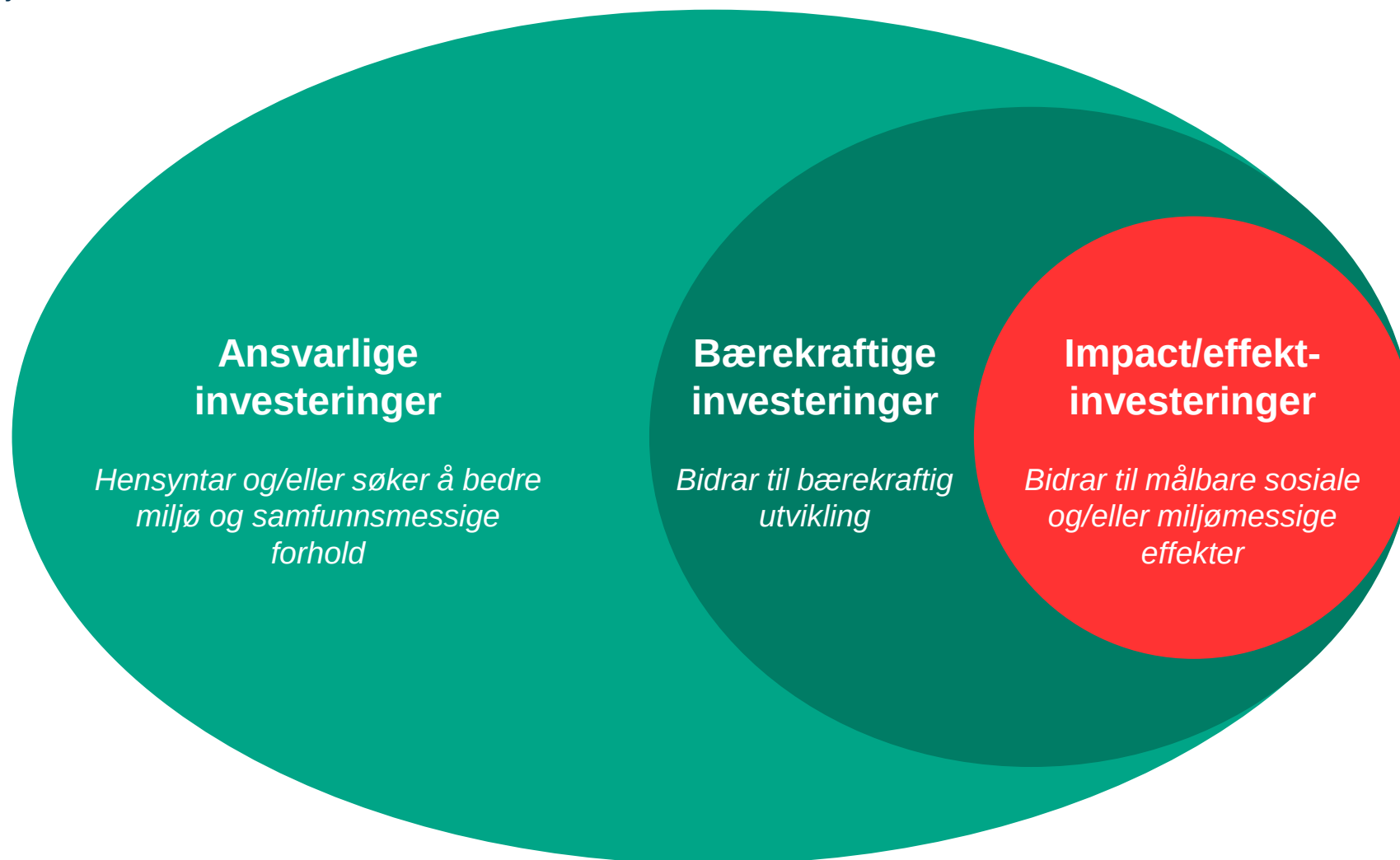
Solution providers

Grønne fond

Impact fond

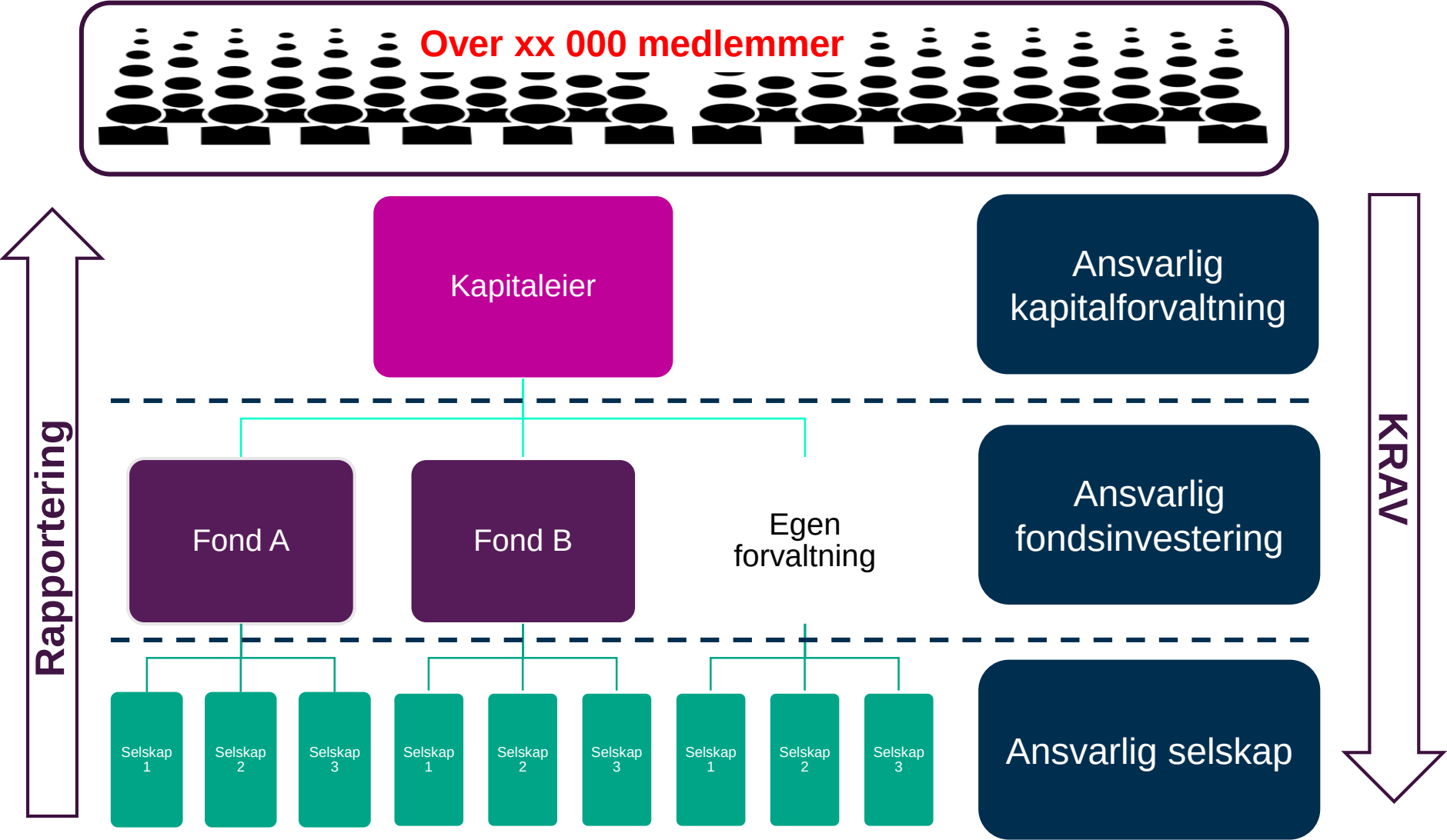
Begrepsavklaring

Forenklet illustrasjon

Ansvarlighet betyr ulike ting for ulike aktører

Eier, forvalter og selskap har ulike verktøy og tilnærminger for å oppnå ansvarlighet

Hvem avgjør hva som utgjør ansvarlighet?

Ulike «domstoler», ingen konsensus

Globale markedsstandarder

United Nations
Global Compact

PRI | Principles for
Responsible
Investment

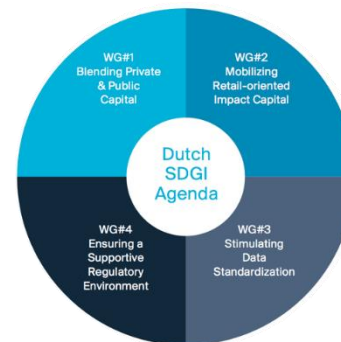
FNs BÆREKRAFTSMÅL

Nasjonale markedsstandarder

Etikkrådet

Statens pensjonsfond utland

ARTICLE 173

- CADRE LÉGAL
- RISQUES ESG/CLIMAT
- APPROCHES ESG
- INDICATEURS DE PERFORMANCE
- OBJECTIFS & SUIVI

Verktøykassa til en ansvarlig investor

Eksklusjon

Positiv seleksjon

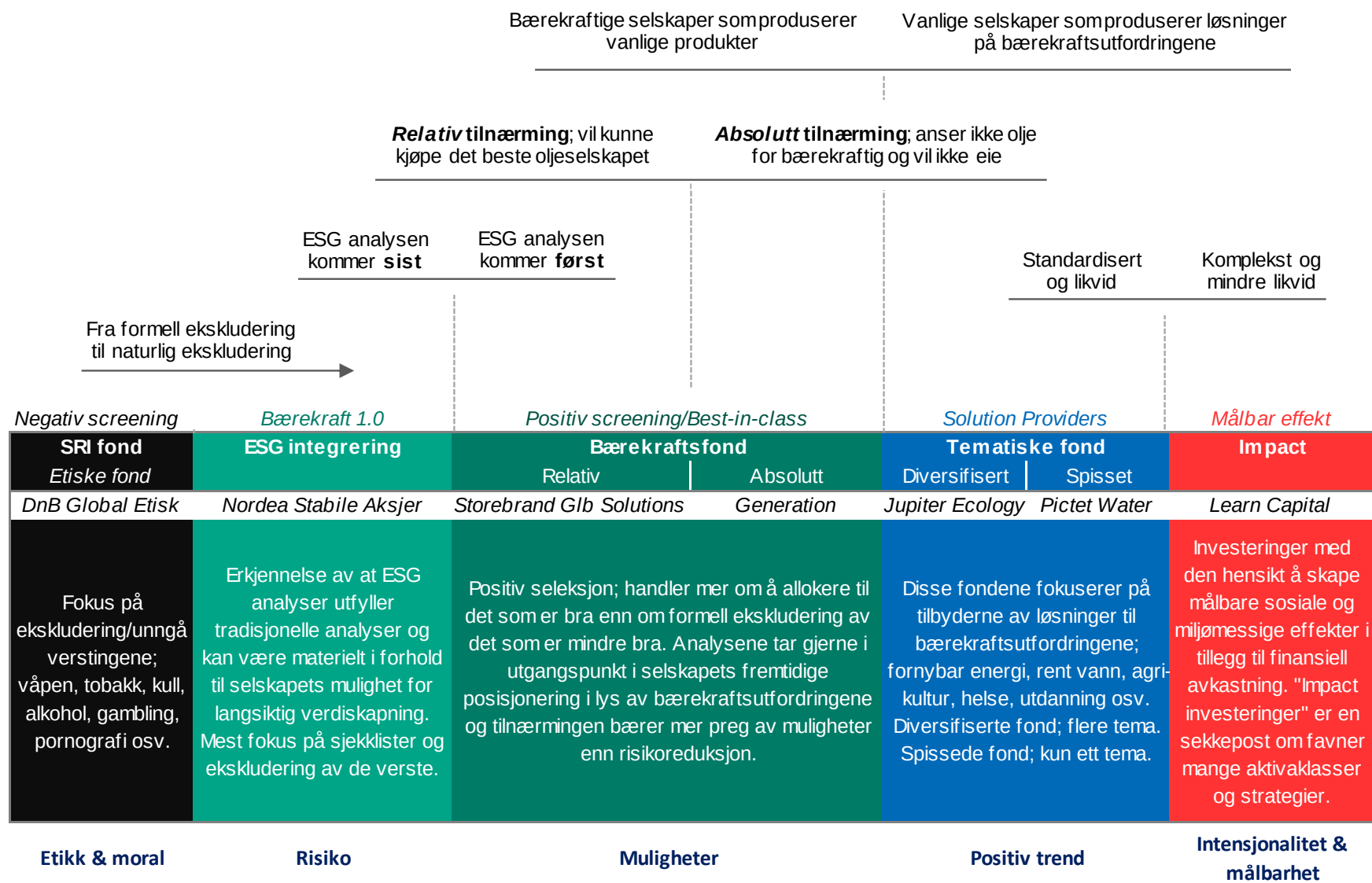

Påvirkning

Do no harm

Do good

Make it happen

Vit hva dere er investert i!

Gjennomlysning av porteføljen

Transparens = en forutsetning for ansvarlighet!

God data er nødvendig for å påse at de kravene man stiller til ansvarlighet etterleves

- Er man eksponert mot kontroversielle produkter eller i brudd med internasjonal normer? Hva er porteføljens karboneksponering? Etterleves retningslinjene og ambisjonene i praksis?

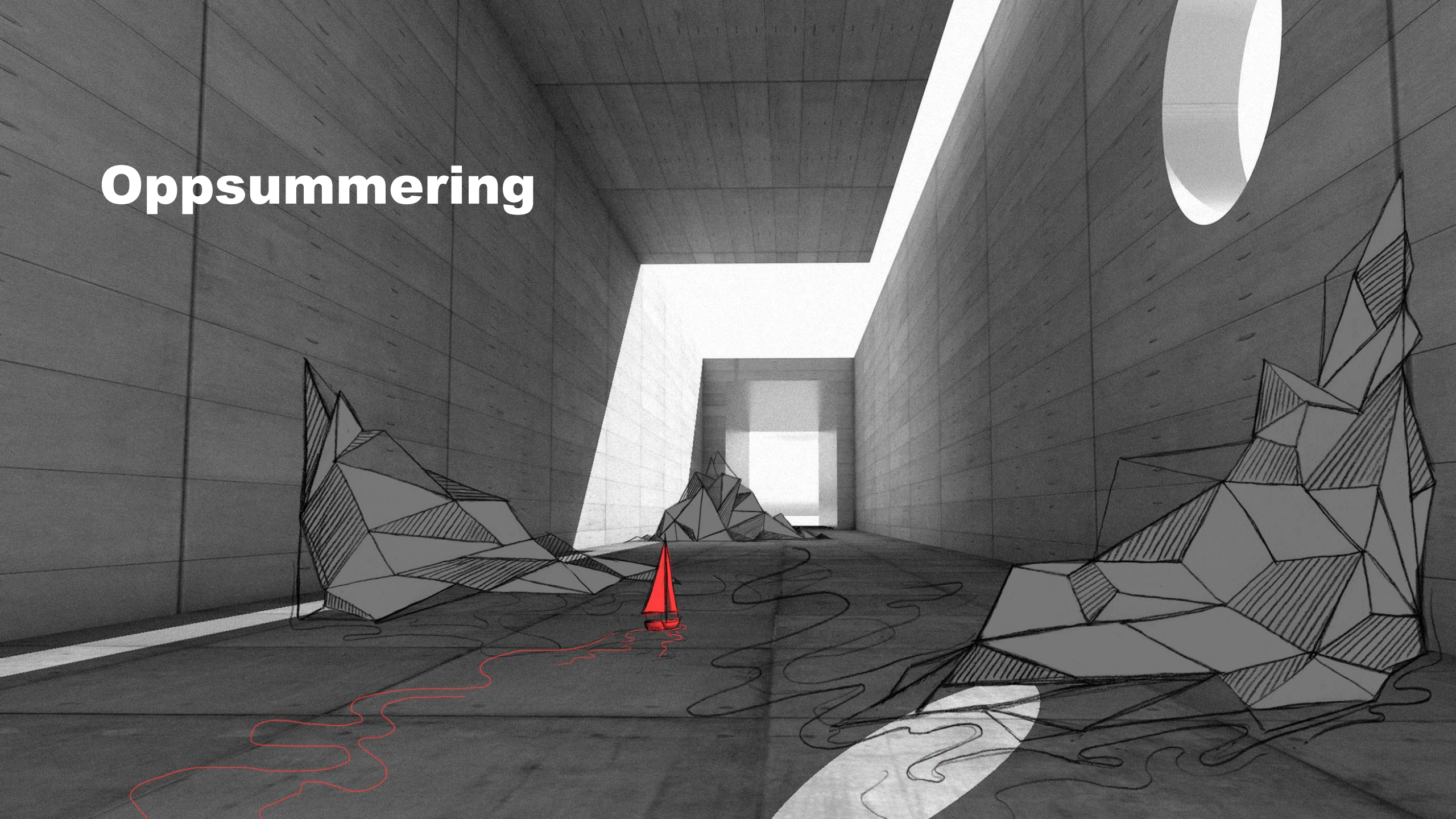
ESG data er ikke perfekt, men blir stadig bedre, selskapene under er noen av premissgiverne

Husk: Forvaltere, ESG data leverandører, stakeholders og selskaper kan ha ulike syn!

Allokering	Historisk	Matrise	Enkeltsekskap	Karbon	Min beholdning
Geografi Sektor ExList • MSCI ESG					
Produkter <u>Normer</u> Bærekraft					
Allokering					
Brudd (3.3%)					
UN Glob Comp - Brudd	7	1.3%	2%	Barnearbeid - Brudd	
Korrupsjon mm - Brudd	5	1.0%	1%	Miljøskade - Watch List	
Miljøskade - Brudd	6	0.9%	1%	Miljøskade - Brudd	
Menneskerett - Brudd	0	0.0%	0%	Arb. Takerrett - Brudd	
Arb. Takerrett - Brudd	0	0.0%	0%	Korrupsjon mm - Brudd	
Barnearbeid - Brudd	0	0.0%	0%	Barnearbeid - Watch List	

Oppsummering

Foreløpige erfaringer

Implementering av faktorer knyttet til miljø, sosiale forhold og foretaksstyring i kapitalforvaltningen

Vi opplever mye større fokus på dette området blant de store pensjonskassene i utlandet, spesielt Nederland og Sverige

Offentlige pensjonskasser – de fleste har noe fokus på ansvarlighet, som regel gjennom å følge SPU

- Anser seg som en del av AS Norge – «følger» Statens Pensjonsfond Utland (SPU)
- Pensjonskassene er i konkurranse med KLP – KLP bruker mye tid og ressurser på dette

Private pensjonskasser – her er det store variasjoner

- Flere arbeidsgivere/sponsorer har klare bærekraftsmål og/eller har offentlig uttalt seg at de følger visse faktorer innen ESG
- Vi forventer også at det vil komme mer trykk fra medlemmene/fagforeningene

Gode risikostyringssystemer finnes

- Mange pensjonskasser (22) skal allerede ved årsskifte rapportere med full gjennomlysning (helt ned på selskapsnivå)
- Satser pensjonskassen på ansvarlig investeringer bør pensjonskassene ha risikostyringssystemene som kan gjennomlyse

Rapportering

- Alle pensjonskassene blir pliktige til å rapportere hvordan dere integrerer ESG-faktorer i kapitalforvaltningen
- Det er fortsatt usikkerhet om hvordan pensjonskassene skal rapportere til myndighetene vedrørende ESG, dersom dette er inkludert i strategier/retningslinjer eller ikke
- Frem til nå har det hovedsakelig vært intern rapportering og kanskje en gang i året

Regulatoriske utfordringer

Nytt regelverk vil medfører at flere pensjonskassene vil inkluderer ESG i kapitalforvaltningen og ønsker å tilpasse investeringene til ny strategi

Eksisterende regelverk gjør det vanskelig for pensjonskassene å gjøre endringer i kapitalforvaltningen

- Dersom eksisterende produkter/forvaltere er i brudd med nye retningslinjer er det ønskelig å selge seg ut av disse produktene/forvalterne, dette vil dessverre mest trolig redusere tilgjengelig bufferkapital (ved realisering av gevinster)

Myndighetene vurderer å innføre nye regler for mer fleksibel bufferkapital

«En arbeidsgruppe som har utredet mulige endringer i regelverket for garanterte pensjonsprodukter, har i dag (28.09.2018) overlevert sin rapport til Finansdepartementet. Arbeidsgruppen utreder handlingsrommet for endringer som kan være klart til kundenes fordel.»

Vurdering av ESG-tilpasninger er ikke omtalt med ett ord i rapporten på 95 sider

Når de europeiske myndighetene ønsker at pensjonskassene inkluderer ESG i kapitalforvaltningen og innfører krav om dette i sitt lovverk (direktiv), da har vel norske myndigheter plikt til å tilpasse sitt regelverket slik at det lar seg gjøre uten for store hindringer?

Avsluttende refleksjoner

Pensjonskasser må som et minimum *ta stilling til* temaet ESG

- Vi tror det blir mer og mer vanskelig å si at man ikke hensyntar ESG

Temaet engasjerer styrer!

Still krav til forvaltere og etterspør produkter som er i tråd med deres retningslinjer

- Jo flere som etterspør produkter som hensyntar ESG jo fler produkter vil komme på markedet

Det går an å jobbe konstruktivt med bærekraft – selv for små aktører – det finnes gode risikostyringssystemer der ute

Meget positivt for daglig ledere

Innledningen til IORP II fra Finanstilsynet

Både kontrollfunksjoner og pensjonsforetakets ledelse skal oppfylle krav til egnethet, jf. artikkel 22. Pensjonsforetak skal ha en forsvarlig godtgjørelsesordning for ledelsen. kontrollfunksjoner og andre som har vesentlig innflytelse på foretakets risikoprofil. Kravene gjelder også utkontraktert virksomhet. Det vises til artikkel 23.

Pensjonsforetakene skal også gjennomføre «egenvurdering av risiko», jf. artikkel 28. Egenvurderingen skal blant annet omhandle:

- Hvordan egenvurderingen er integrert i styringen av pensjonsforetaket
- En vurdering av risikostyringssystemets effektivitet

**«Pensjonsforetak skal ha en forsvarlig
godtgjørelsesordning for ledelsen»**

Oppslagsord Ordbokartikkel

godtgjøre

god|gjøre verb refleksivt:

1 om mat: bli god, bli lekker av å
stå en stund
sausen står og godgjør seg

2 kose seg, særlig med mat

Oppslagsord Ordbokartikkel

godtgjørelse

godt|gjørelse m1 betaling, lønn
(l), påskjønnelse; vederlag,
erstatning
få godtgjørelse for ekstraarbeidet /
kostgodtgjørelse

Make it happen

grieginvestor.no